

1. **ชื่อผลงาน :** โครงการยิ้มสดใสเด็กเฉลิมพระเกียรติฟันดี

2. **คำสำคัญ :** เคลือบหลุมร่องฟัน, ทันตกรรมป้องกัน

3. **สรุปผลงานโดยย่อ :** การดำเนินงานด้านส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพโดยการให้บริการเคลือบหลุมร่องฟันในฟันกรามแท้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

4. **ชื่อและที่อยู่ขององค์กร :**

ฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ

5. **สมาชิกทีม :**

ทันตบุคลากร ฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ

6. **เป้าหมาย :** เพื่อให้เกิดการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก และป้องกันฟันผุในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

7. **ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :**

อำเภอเฉลิมพระเกียรติเป็นอำเภอหนึ่งที่ยังมีปัญหาด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับที่ต้องดูแล และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามการเข้ามาของภาวะบริโภคนิยมและการได้รับสื่อหรือข่าวสารต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังจะเห็นได้จากการสำรวจภาวะปราศจากฟันผุฟันแท้และฟันน้ำนมในเด็ก 5 ปี ในปี 2548 และ 2549 ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติอยู่ที่ 47.77 และ 22.08 ตามลำดับ และของเด็ก 12 ปี อยู่ที่ 74.8 และ 64.49 ซึ่งมีแนวโน้มลดลง ซึ่งแสดงถึงปัญหาฟันผุเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มของเด็กวัยเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยด่วน ถ้าขาดการส่งเสริมป้องกันแล้วก็จะทำให้เกิดโรคฟันผุหรือโรคทางช่องปากอื่นๆตามมา ทำให้เด็กวัยเรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เกิดการเจ็บป่วย ซึ่งก็มีผลต่อการเจริญเติบโต เนื่องจากช่องปากและฟันเป็นอวัยวะที่สำคัญใช้ในการบดเคี้ยวและรับประทานอาหารเข้าสู่ร่างกาย เมื่อเกิดการเจ็บป่วยในบริเวณนี้ก็จะทำให้การรับประทานอาหารหรือสารอาหารต่างๆเป็นไปได้น้อย ทำให้เกิดการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ที่ช้ากว่าปกติ รวมทั้งการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆของเด็กก็ลดลงไป แต่เราก็มีวิธีการป้องกันโรคฟันผุได้ซึ่งในปัจจุบันก็จะมีกลวิธีอยู่คือการส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากโดยให้ความรู้และส่งเสริมการแปรงฟันโดยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และอีกวิธีคือการเคลือบหลุมร่องฟัน ซึ่งทั้งสองวิธีการเป็นวิธีที่ง่ายต่อการส่งเสริมป้องกันและมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ปัญหาโรคฟันผุลดลง ซึ่งต้องทำร่วมกันไป

ดังนั้น ทางงานทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติได้มีความคิดถึงแนวทางการดำเนินโครงการด้านส่งเสริมทันตสุขภาพและเคลือบหลุมร่องฟันในเด็กประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันโรคฟันผุ และให้เกิดสภาวะปราศจากฟันผุในเด็กวัยเรียน ประถมศึกษาของอำเภอเฉลิมพระเกียรติขึ้น

8. การเปลี่ยนแปลง :

- การให้บริการด้านทันตกรรมป้องกันทั่วถึงมากขึ้น
- การให้บริการเคลือบหลุมร่องฟันป้องกันฟันผุได้ทำให้โรคฟันผุในฟันกรามแท้ของเด็กวัยเรียนลดลง
- เกิดการปฏิสัมพันธ์ในการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กกับงานทันตสาธารณสุข
- พัฒนาบุคลากร
 - มีการเสริมความรู้เรื่องการเคลือบหลุมร่องฟันในฟันกรามทำให้บุคลากรมีการพัฒนาในด้านการให้บริการทันตกรรม
 - บุคลากรมีความตื่นตัวในการให้ทันตกรรมป้องกันมากขึ้น
- ปรับปรุงระบบงาน
 - ทบทวนระบบการทำงานของงานในการให้ทันตกรรมป้องกัน และการส่งเสริมสุขภาพช่องปากมากขึ้น มีการประสานงานกันมากขึ้นเพื่อหาแนวทางนำไปสู่ผลสำเร็จของโครงการ มีการจัดแจงแบ่งงานอย่างชัดเจนมากขึ้น
 - มีการทบทวนผลของการดำเนินงานเพื่อก้าวไปสู่ผลที่ดีขึ้น

9. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง :

- ตั้งแต่ปี2547-2550 มีการดำเนินงานเคลือบหลุมร่องฟันในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- ปี2551-2552 มีการวางแผนและดำเนินการให้บริการเคลือบหลุมร่องฟันในเด็กชั้นประถมศึกษาทั้งหมดในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยทั้งบริการคลินิกในโรงพยาบาลและมีการให้บริการเชิงรุกโดยการออกให้บริการที่โรงเรียน และมีการดำเนินงานตามแผน
- ปี2553 หลังจากการออกให้บริการ สรุปผลเด็กที่ได้รับเคลือบหลุมร่องฟันจำนวน 513 คน จาก996 คนคิดเป็นร้อยละ 51.5

10. บทเรียนที่ได้รับ :

- การทบทวนหลังจากออกประเมินแต่ละกิจกรรมที่ได้ทำไป
- มีการตื่นตัวในการให้บริการเคลือบหลุมร่องฟัน และทันตกรรมป้องกันอื่นๆในเด็ก
- แผนที่จะดำเนินต่อเนื่อง คือ จะติดตามโครงการให้อย่างต่อเนื่องและพัฒนากิจกรรมในโครงการต่อไป
- มีการทบทวนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- วางแผนการส่งเสริมทันตสุขภาพเข้าไปโดยผ่านกิจกรรม โดยผ่านกิจกรรมต่างๆที่จะมีการดำเนินต่อไป

- วางแผนการออกหน่วยเคลื่อนที่รถพยาบาลให้สำหรับนักเรียนในเขตห่างไกลโรงพยาบาล เพื่อครอบคลุมการเข้าถึงบริการมากขึ้น
- ค้นหานวัตกรรมในการส่งเสริมทัศนสุขภาพที่จะพัฒนางานต่อไป

11. การติดต่อกับทีมงาน :

นายประสิทธิ์ วงศ์สุภา ตำแหน่งทันตแพทย์ ระดับปฏิบัติการ งานทันตสาธารณสุข กลุ่มงานบริการ
ทางการแพทย์ โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

เบอร์ติดต่อ 054-693548 ต่อ 107

อีเมล hippies_126@hotmail.com